

Asia: VN/18042/2023

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Euroopan unionin valtiontukisääntöjen vastaisten tukien takaisinperintää koskevien sääntöjen täytäntöönpano

Ennakkokysymykset lausunnonantajille

Arvioikaa esityksen vaikutuksia organisaationne näkökulmasta.

Esityksen on katsottu lisäävän kunnissa tehtävien takaisinperintäpäätösten määrää. Takaisinperintäpäätöksiä on arvioitu tehtävän muutamissa tapauksissa vuosittain. Esityksessä ei ole erikseen arvioitu tuomioistuimille aiheutuvia vaikutuksia, mutta arvioitujen takaisinperintäpäätösten määrään nähden esityksellä ei todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia tuomioistuinten työmäärään, kun otetaan huomioon, että takaisinperinnän edellytysten on tarkoitettu vastaavan tuen myöntämistä koskevia edellytyksiä.

Pyydämme eri ministeriöitä käymään läpi oman hallinnonalansa säädökset, joissa on viitattu voimassa olevaan lakiin 300/2001, ja ilmoittamaan näistä lausuntopalautteessa. Pyydämme tarkistamaan myös, miten lakiin 300/2001 on viitattu, ja ilmoittamaan tästä lausuntopalautteessa.

-

Muut huomiot.

Esityksen mukaan ehdotetut muutokset edellyttävät, että tuen myöntävä viranomaisalue tunnistaa EU:n valtiontukisääntöjenvastaiset tilanteet ja ryhtyy niiden perusteella takaisinperintätoimiin. Edelleen esityksen mukaan tuen takaisinperintä tapahtuisi ehdotetun lain nojalla, jolloin muutoksenhaku takaisinperintää koskevaan kunnan päätökseen tapahtuisi kunnallisvalituksen sijaan hallintovalituksena. Tällöin valituksen voisivat tehdä vain asianosaiset. (s. 18–19.) Näiltä osin hallinto-oikeus kiinnittää huomiota esityksessäkin korostettuun EU-oikeuden tehokkaan toteutumisen vaatimukseen tilanteessa, jossa kunta tai hyvinvointialue ei velvollisuudestaan huolimatta tekisikään päätöstä takaisinperinnästä. Hallinto-oikeus esittääkin harkittavaksi, olisiko laissa tarpeen säätää toimivaltaisesta viranomaisesta, jolla tarvittaessa on toimivalta määrätä kunta

tai hyvinvointialue tekemään takaisinperintäpäätöksen. Valitustyyppin ollessa esityksen mukaisesti hallintovalitus kunnan jäsenillä ei olisi mahdollisuutta valvoa kunnan toimien lainmukaisuutta.

Ehdotetun 3 §:n osalta hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen, että lain 3 §:ssä ei pykälästä jo ilmenevän lisäksi nimenomaisesti todeta, että hyvinvointialuelain, kuntalain ja valtionavustuslain säännöksiä sovelletaan ehdotetun lain rinnalla täydentävästi vain siltä osin kuin ehdotetussa laissa ei nimenomaisesti toisin säädetä. Nyt tämä ilmenee vain säännöksen perusteluista. Säädöstekstistä ei ilmene myöskään suoraan, että ehdotettua lakia sovelletaan myös tilanteissa, joissa kansallisesti ei ole säädetty EU:n valtioneuvoston vastusten tukien takaisinperinnästä, vaan tämä ilmenisi lähinnä 8 §:n perusteluista. Edelleen muutoksenhakua koskevan 15 §:n soveltaminen muutoksenhakuun ilmenee tarkemmin ainoastaan pykälän perusteluista säädöstekstin sijaan. Itse säädöstekstistä ei esimerkiksi ilmene, että mainittua pykälää ei sovelleta, mikäli erityislainsäädännössä on tästä poikkeavat säännökset. Hallinto-oikeus esittää harkittavaksi, olisiko lakiehdotusta syytä täsmentää mainituilta osin.

Esityksen 16 §:ssä esitetään, että Euroopan unionin valtioneuvoston vastaisen tuen takaisinperintää koskevassa asiassa takaisinperintäpäätös tulee panna täytäntöön viipymättä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sen vuoksi, että viranomaisen päätös tulisi panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Esityksen perusteella jää epäselväksi, onko tehtävien takaisinperintäpäätösten täytäntöönpanossa tarkoituksena soveltaa lakia verojen ja maksujen täytäntöönpanosta kokonaisuudessaan, myös mainitun lain 12 §:ää, jonka mukaan täytäntöönpano on keskeytettävä, jollei valitus ole ilmeisen aiheeton. Mikäli myös sanottua pykälää on tarkoitettu sovellettavaksi, herää kysymys, miten puheena oleva säännös suhtautuu verojen ja maksujen täytäntöönpanoa koskevaan lakiin sekä EU-oikeuden tehokkaan toteutumisen vaatimukseen.

Esitetty 9 § toimivaltaisesta viranomaisesta voi aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä. Erityisesti siitä, mitä viranomaista voidaan pykälän 1 momentin perusteella pitää määräysvaltaa yhteisössä käyttävänä, voi syntyä vaikeita tulkintatilanteita. Hallinto-oikeus ehdottaa myös vielä uudelleen arvioitavaksi, onko 1 momentin säännös kokonaisuudessaan riittävä tilanteessa, jossa viranomaisilla sattuisi olemaan yhteisössä yhtä suuri määräysvalta ja niiden välille ei syntyisi yksimielisyyttä toimeenpanevasta viranomaisesta.

Niemi Juhana
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Kivelä Johanna

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus - Lausunnon ovat valmistelleet hallinto-oikeustuomarit Renne Pulkkinen, Anna-Leena Kiviniemi ja Laura Juntunen.